

Projektbeskrivelse:

Hvilken gavn har børn i udsatte positioner af tværfagligt samarbejde?

Projektets formål

Det overordnede formål:

Formålet med projektet er at kvalificere undervisningen på såvel

Masteruddannelsen for udsatte børn og unge som Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge med henblik på at kvalificere det professionelle samarbejde med børn og deres familier.

Det afledte formål er at styrke børnenes og familiernes muligheder for at deltage i udviklende fællesskaber og her varetage et aktivt medborgerskab i forhold til uddannelse, arbejde, foreningsliv og lokalsamfund.

Denne viden kan anvendes direkte af professionerne og kommunerne til at optimere forebyggende og inkluderende indsatser og processer.

Projektets mål:

For at kunne opfylde dette overordnede formål er det nødvendigt, at der etableres et informeret viden- og handlegrundlag vedrørende forældres og børns oplevelse, rolle og position i forhold til velfærdsprofessionerne og det kommunale tværfaglige samarbejde om udsatte børn og unge.

Projektet har således til formål at fremskaffe viden om:

- hvilke forventninger og ønsker børn og forældre har til samarbejdet
- hvordan det tværfaglige samarbejde er organiseret og fungerer i forhold til udsathed, når børn og forældre er i udsatte positioner
- hvornår samarbejdet om udsathed kan kendetegnes som værende af fremmede hhv. hæmmende karakter for børn og forældres deltagelsesmuligheder. I den forbindelse lokaliseres mekanismer og indikatorer i samarbejdet med betydning for børns udvikling, læring, trivsel og selvstændighed og dermed inklusion i raksifællesskaber i skole, klub, ungdomsuddannelse mv.

Forskningsprojektets betydning for målgruppen:

Det tværfaglige samarbejde står centralt i både Masteruddannelsen for udsatte børn og unge og i Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge. Dette projekt vil bidrage til at udfylde et videnshul i forhold til dette samarbejde, idet der som tidligere nævnt stort set ikke foreligger forskningsresultater om børns og forældres medvirken i det tværfaglige samarbejde, specielt med udgangspunkt i myndighed, og om hvilken virkning dette samarbejde har i forhold til børnenes og forældrenes livsomstændigheder.

Relevansen for undervisningen på master- og diplomuddannelsen er, at projektet bidrager med ny viden om effekten af tværfaglige samarbejde i forhold til børn-, unge og deres familier. Børns og familiernes perspektiv vil blive væsentligt styrket – og dermed øge vægten og tyngden af undervisningen, idet man nu i højere grad kan basere undervisningen på forskningsbaseret viden.

På masteruddannelsen vil denne viden kunne indgå på alle moduler, som et selvstændigt perspektiv på inddragelse og samarbejde med udsatte børn og unge samt deres forældre.

På diplomuddannelsen vil denne viden kunne indgå primært på modul 3, 4 og modul 5, men vil kunne inddrages i undervisningen på alle moduler i forhold til at styrke forældre- og børneperspektiv og de konsekvenser dette perspektiv har for socialt arbejdes praksis og den professionelle rolle.

Inddragelse af de studerende:

De studerende på diplomuddannelsen vil kontinuerligt få del i projektets resultater, som underviserne vil inddrage i undervisningen undervejs i projektforsløbet på de relevante moduler. Dvs. som underviser forpligter man sig på at udarbejde undervisningsmateriale med afsæt i foreløbige analyser og datamateriale.

De studerendes rolle vil blive at være med til at kvalificere projektets resultater og anvendelighed for og i praksis, ligesom de vil afprøve undervisningsmateriale og andre slutprodukter. Diplomuddannelsen udbydes i samarbejde med UC Lillebælt. Der vil indgå underviser herfra i følgegruppen, således at der etableres et forskningsmiljø omkring projektet – af Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge på UC Lillebælt og UC SYD.

Afhængig af, hvilke projektansøgninger, der godkendes af Socialstyrelsen vil vi etablere et samarbejde, der kan styrke et forskningsmiljø omkring udbuddet.

Følgegruppe:

Der vil blive etableret en følgegruppe til projektet med det formål, at etablere et samarbejde mellem undervisere på tværs af uddannelsesinstitutionerne og dermed understøtte og kvalificere projektet. Følgegruppen vil endvidere betyde, at der udvikles et undervisermiljø omkring forskningsprojektet, således at den viden, der udvikles i projektet spredes.

Følgegruppen har ligeledes deltagelse af en forsker fra Aalborg Universitetscenter med henblik på yderligere forskningsmæssig kvalificering.

Følgegruppens opgave er at forholde sig til og give sparring på projektets, analyser, mekanismer/indikatorer og oplæggene til slutprodukter. Følgegruppen mødes 3 gange undervejs i forløbet. Følgegruppen vil ud over underviser fra UC Lillebælt, Helle Hende Stærmosé tælle underviser fra UC Sjælland, Andrey Lukyanov-Renteria samt post doc., Kevin Perry, institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet, København

Forskningsdage:

Projektet vil ligeledes indgå som en del af de projekter, der fremlægges og drøftes på forskningsdagen for Master for udsatte børn og unge og Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge og dermed indgå i det allerede etablerede forskningsmiljø omkring ovennævnte uddannelser.

Projektet vil således bidrage til videreudvikling af miljøet via sin deltagelse og sine bidrag.

Forskningsprojektets betydning for de implicerede parter:

Til det overordnede formål og mål for projektet knytter der sig en række konsekvenser for de involverede aktører i feltet, der indebærer forskellige perspektiver:

For familierne:

Formålet for familierne er, at der skabes viden om, hvordan deres stemme og perspektiv inddrages i det tværfaglige samarbejde med henblik på at de aktivt inddrages og har indflydelse ind i det sociale og pædagogiske arbejde og at de får mulighed for at få en mere afklaret og tydelig rolle og funktion i samarbejdet på tværs i kommunerne. Samarbejdet skulle helst komme familierne til gavn og det skulle helst være et samarbejde, hvor de føler sig relevante og har reel indflydelse (Servicelovens § 19). Forskningsprojektet vil give sit bud på, hvordan familierne oplever samarbejdet, hvilke ønsker de har til samarbejdet, hvilke indikatorer, der virker fremmende og hæmmende i forhold til samarbejdets

inkluderende potentialer og børns og unges udvikling, trivsel og selvstændighed og på, hvilke forandringspotentialer, der er i det professionelle samarbejde. Børn og deres familier opfattes således som aktører i deres eget liv. (Højholt red. 2011) Børn og deres familier inddrages aktivt i projektet. Der vil blive udvalgt i alt 10 familier, som vil blive fulgt i projektperioden

For professionerne:

Forskningsprojektet vil fokusere på børns og forældres rolle og funktion i samarbejdet på tværs og på deres perspektiv på samarbejdet, altså et aktørperspektiv. Såvel den forskning, vi selv har udført (se punktet "ny viden") viser anden forskning samstemmende (Knudsen 2015, Willumsen et al 2015, Blomqvist 2012 og Højholt (red.) 2011 – se punktet "ny viden")), at professionerne har svært ved at håndtere forældre og børn i det tværfaglige samarbejde. Det viser sig bl.a. ved, at de professionelle har travlt med at afklare egne roller og funktioner i det tværfaglige arbejde og ved at institutions- og professionslogikker får overtaget og bliver styrende i forhold til indsatserne. Forældre og børn har en uafklaret og utydelig rolle i disse sammenhænge – på trods af, at de lovgivningsmæssigt er sikret inddragelse (Servicelovens § 19). Forskningsprojektet vil bidrage til at afklare dette spørgsmål og komme med bud på, hvordan man i praksis kan arbejde med dilemmaet mellem professionslogik og børne-/forældreperspektiv.

For kommunerne:

De deltagende kommuner vil i forløbet få mulighed for at udvikle samarbejdet på tværs i forhold til undersøgelsens delelementer. De vil herigennem kunne styrke samarbejdet på tværs og samarbejdet med forældre og børn som aktører med henblik på en styrkelse af de sociale og pædagogiske indsatser som sådan. Afhængig af i hvilket omfang, de vælger, at lade forskningsprojektet fungere som et udviklingsprojekt for kommunen vil de få et meget konkret udbytte i forhold til styrkelse af de tværgående samarbejdsrelationer og familiernes placering i dette samarbejde. Projektet er tilrettelagt således, at de deltagende kommuner kan ændre praksis undervejs i forløbet – og der er sat midler af til at understøtte et udviklingsforløb i begge kommuner. Landets øvrige kommuner vil få del i resultaterne fra undersøgelsen, idet disse vil blive almengjort og videreformidlet i forskellige formater, så andre kommuner kan anvende både viden og materiale til at arbejde med eget samarbejde med forældre og børn i samarbejdet på tværs

Ny viden.

Der foreligger efterhånden en del forskning i tværfagligt samarbejde (Ejrnæs 2006, Morthorst Rasmussen 2014) både i forhold til organisatoriske, faglige og personlige barrierer over for de professionelle, mens der er meget lidt forskning om forældres og børns rolle, position og oplevelse af samarbejdet, specielt i forhold til myndigheds-området.

Hvorvidt det tværfaglige samarbejde overhovedet gavner børn og forældre er således et spørgsmål, der endnu ikke er forsket i.

Tidligere forskningsprojekter fra Forskningspuljen:

NVIE har tidligere fået midler fra Børn og ungediplompuljen til: "Den professionelle indsats' betydning for inklusion i krydsfeltet mellem særlige og almene behov" og til "Børne- og Ungepolitikken i kommunerne; mellem intention og realitet".

Af disse undersøgelser fremgår, at forældrenes og børnenes perspektiver enten er fraværende eller kun sporadisk til stede både i de professionelle indsatser og i forhold til implementering af Børne- og Ungepolitikken. Det er institutions- og professions-logikker, der er de styrende. Vi har også set, at de professionelle har vanskeligt ved at samarbejde med børn og forældre og ved at afkode deres rolle og funktion i samarbejdet.

Det forskningsreview, der er udarbejdet i forbindelse med den sidste undersøgelse, konkluderer bl.a.: "... skal det nævnes, at tværfagligt samarbejde på børne- og familieområdet ikke altid opleves positivt af

målgruppen". Der henvises til et studie af samarbejde mellem den svenske børne- og ungepsykiatri, socialtjeneste, skole og familier der viser, at tværfagligt samarbejde ofte ikke medfører forbedringer i barnets situation og resultatet er en øget afmagt blandt de professionelle og ikke mindst forældrene. Det konkluderes videre: "... Når et tværfagligt samarbejde indledes er det ikke altid kun for barnets skyld, men ofte også for de professionelles skyld, og samarbejdet kan dermed komme til at handle mere om relationer og kommunikation mellem forskellige professioner end om barnet (Blomqvist 2012)." Forskningsprojektet "Risikovurderinger i dilemmafyldte sager" viste ligeledes, at forældrenes stemme stort er fraværende i de studerede børnesager, og at sagsbehandlerne ofte ikke har mødt forældrene.

Forskningsreview fra NUBU:

Der er i NUBU (Nationalt Videncenter om Udsatte Børn og Unge) regi udarbejdet et forskningsreview over danske og internationale studier vedr. samarbejde om udsathed hos børn og unge, herunder hvordan barnets stemme er repræsenteret (Villumsen et al (2015) <http://nububupt.dk/wp-content/uploads/2015/05/Review-om-tv%C3%A6rfagligt-samarbejde-27.04.15.pdf>).

Det konkluderes her, at der ikke er meget tilgængelig viden om, hvorvidt børn og unge oplever samarbejdet og dets indsatser som meningsfuldt, hjælpsomt eller virksomt og dermed som en positiv indflydelse på deres liv og trivsel. Denne begrænsede viden giver et billede af, at børneperspektivet og inddragelse af børns og unge perspektiv i de voksnes beslutninger om deres liv efterlader en del at ønske i forskningen og måske også i professionernes praksis. Det konkluderes videre, at den koordinerende del af tværfagligt samarbejde primært giver retning til professionelle, men ikke med et positivt outcome. Kun meget få studier arbejder med outcome af tværfagligt samarbejde for familierne og ikke med entydige resultater. Jf. ovennævnte forskningsreview er der tilsyneladende ikke tradition i hverken Skandinavien eller i den engelsksprogede del af den vestlige verden i at forske i effekter af tværfagligt arbejde.

Anden dansk forskning i forældre og børneperspektiver:

Der findes i dansk sammenhæng forskning i børnenes og forældrenes perspektiver på tværfagligt samarbejde med udgangspunkt i skoleområdet, (Knudsen 2015, Willumsen et al 2015, Blomqvist 2012 og Højholt (red.) 2011 samt Dansk pædagogisk tidsskrift nr. 4, 15. dec. 2015, bl.a. Krabb), men der findes så vidt vides ikke forskning, der studerer forældre- og børneperspektiver på tværfagligt samarbejde med udgangspunkt i myndighedssocialrådgivernes praksis.

Dette forskningsprojekts bidrag med ny viden:

Dette projekt vil skabe ny viden om det tværfaglige samarbejdes virkning i forhold til forældre og børn, deres rolle og placering i samarbejdet samt hæmmende/fremmende mekanismer for inkluderende og ekskluderende processer i samarbejdet ud fra et aktørperspektiv. I forlængelse heraf leveres bud på, hvilke udfordringer kommunernes praksis og de professionelles roller står overfor. Der er et forskningsmiljø omkring forskere med tilknytning til Roskilde Universitetscenter, som forsker aktuelt i forældre og børneperspektiver med udgangspunkt i skolen. Derfor vil forskningsviden og erfaringer blive udvekslet med dem. Det skal her nævnes, at Knudsen og Krabb begge har medvirket i NVIEs jubilæumskonference juni 2015 med en workshop, hvor 2 af forskerne i dette projekt deltog som hhv. ordstyrer og paneldeltager. Der er dermed allerede tradition for videndeling på dette felt.

Baggrund for projektet:

Iflg. Servicelovens § 19 har kommunerne en forpligtelse til at samarbejde med forældrene

"Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at de opgaver og tilbud, der omfatter børn, unge og deres familier, udføres i samarbejde med orældrene og på en sådan måde, at det fremmer børns og unges udvikling, trivsel og selvstændighed. Dette gælder både ved udførelsen af det generelle og forebyggende arbejde og

ved den målrettede indsats over for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med et andet særligt behov for støtte." Det tværfaglige samarbejde "om indsatsen over for børn og unge med særlige behov for støtte er af væsentlig betydning for kvaliteten af indsatsen" (Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (Vejledning nr. 3 til serviceloven) punkt 290). Det tværfaglige samarbejde anses derfor for at være af væsentlig betydning for at "styrke sammenhæng og helhed i tilbuddene til de svagest stillede børn og unge" (ibid) i forhold til den tidlige såvel som den forebyggende indsats. Det hedder videre: "I samarbejdet er det vigtigt at være opmærksom på vigtigheden af at inddrage forældrene til det eller de børn og unge, samarbejdet vedrører" (ibid).

Serviceoven fastslår således det tværfaglige samarbejde som væsentligt og pointerer også, at forældre og børn skal inddrages i samarbejdet. Servicelovens § 11 blev i 2014 ændret til en "egentlig forebyggelsesparagraf så den i dag tydeliggør kommunernes forpligtelse til en tidlig og forebyggende indsats" (<http://socialstyrelsen.dk/nyheder/2015/har-dutjek-pa-den-aendrede-ss11-i-serviceloven>) Dette betyder, at der nu kan iværksættes foranstaltninger på et tidligere tidspunkt – og det stiller større krav til det tværfaglige samarbejde, specielt i forhold til almenområdet, men også i forhold til de indsatser, der iværksættes i henhold

til §11 Samarbejdet på tværs bliver ligeledes aktualiseret af, at mange kommuner implementerer "Sveriges modellen", der som et af sine væsentlige elementer betoner det tværfaglige samarbejde.

Projektets målgruppe

Den målgruppe, der er omfattet af projektet:

Studerende på den sociale diplom- og masteruddannelse i udsatte børn og unge.

Antal forskellige undervisere

Forskere/undervisere:

Gro Hellesdatter Jacobsen, adjunkt, ph.d. og underviser på Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge
Lene Krogstrup Jakobsen, adjunkt, cand. pæd. og underviser på Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge

Anette Nielsen, lektor, socialrådgiver MSI, Projektleder på UC Syd på Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge og underviser.

Alle 3 medvirker hele projektperioden

Forskersparring:

Seniorforsker Christian Quvang, Lektor ph.d.

Projektets indhold og metode

Forskningsspørgsmål:

Hvilken gavn har børn og unge af tværfagligt samarbejde og hvilke mekanismer/indikatorer virker hæmmende og fremmende i forhold til deres livsomstændigheder – set ud fra et aktørperspektiv (Højholt red 2011)

Undersøgelsesspørgsmål:

1. Hvordan indgår børnenes og forældrenes perspektiv i samarbejdet på tværs mellem de professionelle og hvad er deres plads, rolle og funktion?
2. Hvad er forældres og børns egen forståelse af og ønsker til samarbejdet?
3. Hvilke mekanismer/indikatorer virker hæmmende og fremmende i forhold til forbedring af børnenes livsomstændigheder? (inklusion i samfundslivet)

Aktørperspektivet defineres her med afsæt i børn og forældre, dvs. aktørperspektivet er afgrænset til disse to aktører, hvor samarbejdet på tværs er med udgangspunkt i myndighedssocialrådgivernes arbejde. Der vil hovedsagelig fokuseres på det samarbejde, der foregår mellem myndighed og almenområdet men i det omfang, det er relevant vil tilbudssiden også inddrages. Afgrænsningen vil foregå i samarbejde med de respektive kommuner og tage udgangspunkt i den lokale organisering.

Nærmere begrebsafklaring fremgår af afsnittet nedenfor.

Begrebsafklaringer:

Børnenes perspektiv indebærer en forståelse af børn som aktører i deres eget liv som beskrevet i Højholt 2011 (red), Højholt s 41 – 43, hvor fokus er på børns deltagelse: ”Hvis vi ønsker at inddrage børn som aktører i deres eget liv, må vi anerkende, at børn ligesom andre mennesker er rettede mod noget. Børn deltager ikke blot ved at gentage, tilpasse sig eller reagere – de deltager også ved at ville noget, at agere og at ville noget med det, de gør. Børns intentioner med det, de gør, skal ikke generaliseres eller udforskes ud fra en ide om universelle lovmæssigheder, men derimod relateres til deres konkrete liv, og hvad der er vigtigt for dem her”

Samarbejde på tværs anvendes i ansøgningen til at betegne alt samarbejde, både det formelle og det uformelle samarbejde mellem professionelle omkring en konkret familie og en konkret sag.

Tværfagligt samarbejde betegner i ansøgningen det mere formaliserede samarbejde mellem professioner, afdelinger og institutioner. Ansøgningen anvender betegnelsen ”tværfagligt samarbejde” da det er den betegnelse, der anvendes i serviceloven

Deltagere i projektet:

Esbjerg kommune, Kontaktperson: Børn- og Familiechef, Jørgen Bruun

Sønderborg kommune, Kontaktperson: Projekt og analysekonsulent, Lykke Juhler

Begge kommuner har givet tilsagn om deltagelse – og Esbjerg Kommune har allerede på nuværende tidspunkt udtrykt ønske om at lade et udviklingsforløb følge forskningen.

Det er aftalt med begge kommuner, at vi indgår konkret samarbejdsaftale, såfremt projektet bevilges. Der foreligger samtykke pr. mail.

Projektdesign og metoder:

Projektet bygger på et kritisk realistisk forskningsperspektiv (Buch-Hansen & Nielsen:2005). Den kritiske realisme tager udgangspunkt i en differentieret virkelighed, som består af objekter, der kan aktiveres alt efter konteksten.

Kritisk realisme arbejder med struktur – aktør niveau som 2 grundlæggende niveauer, der er hinandens emergente forudsætninger og produkter. Relationen mellem struktur og aktør bliver således en dynamisk relation mellem 2 niveauer.

Forskningsdesignet er en kombination af kvalitativt og kvantitativt, idet der anvendes metodetriangulering.

Herunder præsenteres de forskellige undersøgelsesmetoder:

1. Indledningsvist gennemføres observation i forskellige former for tværfaglige møder med efterfølgende interviews med forældre og børn, der deltager i møderne.
2. Ud af de familier, der har medvirket i et tværfagligt møde udvælges 10 familier (familiecases)
  - 5 i hver kommune, hvis forløb følges i en periode via desk-research, observation og interviews.
3. Afslutningsvist vil der blive udført en spørgeskemaundersøgelse, som sendes ud til alle familier, der i projektperioden har deltaget i tværfaglige møder. Hvilke afgrænses nærmere i samarbejde med kommunerne.

Observation på tværfaglige møder:

Formålet med observationerne er at få informationer om hvordan forældre og børns perspektiver indgår i samarbejdet på tværs, hvordan deres roller og funktion er og hvordan samspillet er med mødets struktur/kontekst

I samarbejde med kommunerne udvælges 3-4 faste tværfaglige møder til observation. Fastetværfaglige møder er kendetegnet ved, at det er faste møder, hvor en del af de professionelle er faste deltagere, mens familierne skifter. Her vil der være møder både med og uden deltagelse af familier.

Der udvælges ligeledes 5 tværfaglige møder, hvor det er familien eller barnet, der er udgangspunkt for mødet.

Forud for møderne udarbejdes en observationsguide, der præciserer observatørens opgave og fokus.

Observationerne vil blive nedskrevet i en log bog med henblik på senere analyse.

Der vil ikke i forbindelse med møderne blive givet tilbagemeldinger til de professionelle

Interviews af familier:

Efter hvert møde interviewes de familier, der har deltaget i møderne om deres forståelse af mødet, af deres egen rolle og funktion og om deres ønsker til samarbejdet fremover.

Interviewene vil foregå som semistrukturerede interviews ud fra en spørgeguide. Interviewene vil være relativt korte. Interviewene vil blive optaget i det omfang familierne giver tilladelse til det, men også noteret skriftligt.

Familie-cases:

Formålet med at følge nogle udvalgte familier er at få et sammenhængende blik for den betydning samarbejde på tværs har for familierne og hvordan de selv forholder sig til det. Vi vil her komme tættere på familierne og vil kunne følge, hvilken indflydelse samarbejdet har i forhold til deres liv, både *retrospektivt* (hvad siger de selv om deres historie, hvad foreligger af dokumenter, sagsakter), *aktuelt* (det forløb som følges) og deres forventninger og ønsker til *fremtiden*.

Familierne udvælges ud fra den population, vi tidligere har mødt i tværfaglig mødesammenhæng og i forhold til sandsynligheden for, at de får et længere forløb med samarbejde med flere professioner. Det er vigtigt, at den enkelte familie er indstillet på samarbejdet med os og ved, hvad det indebærer. Det kan være vanskeligt at love anonymitet for familierne i forhold til den lokale kontekst i kommunen, da populationen er så lille og mange vil vide, hvem vi følger, da vi deltager i mødesammenhænge sammen med dem. gennem projektets levetid med henblik på et mere sammenhængende blik for den betydning samarbejde på tværs har for familierne – og hvordan de selv oplever det. Skulle der opstå omstændigheder, som forhindrer at den samme familie kan følges gennem hele forløbet, da kan familien udskiftes med en anden. Dette vil foregå såfremt familien falder fra indenfor 1 år.

Der vil blive udarbejdet en samlet guide til at følge familierne. Denne guide vil blive tilpasset den enkelte familie og have form af en samarbejdskontrakt som indgås med hver familie og som også dækker samtykke

til deltagelse i møder og til læsning af deres sociale sag. Samarbejdskontrakten vil også indeholde aftaler om de etiske aspekter af samarbejdet.

Familierne vil blive fulgt i forhold til 3 metoder:

Samtaler/ustrukturerede interviews med familierne (også børnene) ved hjemmebesøg i forbindelse med møder ol.

Formålet med samtalerne er at få deres overvejelser retrospektivt, aktuelt og fremtidigt i forhold til det tværfaglige samarbejdes konsekvenser for deres liv og deres ønsker og forventninger til det. Der vil blive udarbejdet en guide til denne del af empiriindsamlingen. Guiden vil blive tilpasset den enkelte familie.

Observation på tværfaglige møder:

Formålet med observationerne er at få informationer om hvordan forældre og børns perspektiver indgår i samarbejdet på tværs, hvordan deres roller og funktion er og hvordan samspillet er med mødets struktur/kontekst

Guiden til observation på tværfaglige møder, som tidligere har været anvendt vil blive tilpasset den enkelte familie og genanvendt her, således at typen af informationer hænger sammen

Dokumentanalyser af sager:

Formålet med dokumentanalysen er at afdække de samarbejder på tværs, der ikke manifesterer sig i møder, altså telefoniske samtaler eller uformelle møder mellem professionelle og den italesættelse, der er af børn og forældre og deres rolle og position i denne sammenhæng.

Dokumentanalysen vil foregå ud fra en guide udarbejdet til formålet. Guiden justeres undervejs i forhold til konkrete fund i dokumentanalysen.

Spørgeskemaundersøgelse:

Spørgeskemaundersøgelsen har til formål at nå ud til en større population og således få en anden og mere kvantitativ baseret viden om hvilken gavn børn og deres familier har af tværprofessionelt samarbejde.

Spørgeskemaundersøgelsen er placeret til sidst i undersøgelsen, da den vil bygge på resultaterne af triangulering af empirien fra de tidligere undersøgelser. Ved at lægge spørgeskemaundersøgelsen til sidst vil vi være i stand til at kvalificere og præcisere spørgsmålene, så vi har en større sikkerhed for at få svar på det, vi gerne vil vide noget om, altså alle 3 undersøgelsesspørgsmål

Forud for udarbejdelse af spørgeskemaet vil analyserne blive forelagt følgegruppen, der vil deltage i kvalificeringen af spørgsmålene i spørgeskemaet, ligesom kommunerne vil deltage i tilrettelæggelsen af undersøgelsen.

Spørgeskemaet vil blive afprøvet og herefter justeret inden endelig udsendelse. Spørgeskemaet vil blive udfyldt virtuelt. Det skal overvejes, hvordan målgruppen bedst kontaktes og besvarer spørgeskemaet.

Analyser:

Analyserne af den indsamlede empiri vil foregå som en triangulering mellem de forskellige indsamlede data. Analyserne vil være præget af en abduktiv tilgang, dvs. datastyret. Fundene kvalificeres efterfølgende med relevant teori, og anden relevant forskning vil ligeledes indgå i valideringsprocessen.

Der vil blive udarbejdet en analyseramme, som løbende vil blive justeret i forhold til fundene. Analyserne vil have fokus på mekanismer og indikatorer i forbindelse på børns gavn af tværprofessionelt samarbejde, ligesom best practice eksempler vil blive fremanalyseret.

Såvel følgegruppe som studerende på Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge inddrages undervejs i forbindelse med analyserne.

Etiske overvejelser

Det at inddrage børn i undersøgelser kræver særlig omtanke i forhold til forskningsetik. Særligt når det handler om udsatte børn. Derfor er det vigtigt, at der foregår en god dialog med forældrene, at der er åbenhed omkring formål og forskningstilgangene.

Det vil ikke være muligt at sikre anonymitet, forstået således, at kommunen vil være bekendt med deltagernes identitet. Det er netop kommunen, der bidrager til udvælgelse af familier, og som det fremgår af ovenstående vil en stor del af forskningsaktiviteterne foregå i situationer, hvor familierne er sammen med den professionelle.

Men igennem undervisningsmateriale og forskningsrapport vil familierne være beskrevet som anonyme deltagere. Både de professionelle ved kommunen og forskningsmedarbejderne vil være bundet af fortrolighedspligt.

Der er et generelt dilemma i forhold til anonymitet i projektet, idet det indenfor den enkelte kommune vil være muligt at identificere i hvert fald egne bidrag, men også kollegers og familiers.

Det kræver en høj grad af åbenhed og gennemsigtighed i processen og i samarbejdet med både familier og medarbejdere.

Aktiviteter og tidsplan

Tidspunkt	Aktiviteter	Mål
2. kvartal 2016	Projektopstart Samarbejdskontrakt med kommuner 1. styregruppemøde	Der foreligger samarbejdskontrakt med begge kommuner og projektorganiseringen er på plads
3. kvartal 2016	Møder med medarbejdere i kommunerne Justering og færdiggørelse af undersøgelsesdesign forskersparring Observation af tværfaglige møder i begge kommuner 3-4 møder i faste tværfaglige teams og ca. 5 sagsorienterede møder i hver kommune Interviews med deltagende forældre og børn NVIE sparringsseminar	Undersøgelsesdesignet er færdiggjort og er godkendt af seniorforsker Såvel ledere som medarbejdere i kommunerne er indforstået med projektet Indsamling af empiri er i gang Deltaget i NVIE sparringsseminar
4. kvartal 2016	Observationer og interviews fortsat Observation af tværfaglige møder i begge kommuner 3-4 møder i faste tværfaglige teams og ca. 5 sagsorienterede møder i hver kommune 2. styregruppemøde Der udvælges 5 familier i hver kommune, der følges. Interviews med disse NVIE sparringsseminar UC følgegruppemøde	1. omgang indsamling af empiri afsluttes 2. der er fundet 5 familier i hver kommune som vil invitere forskerne til at følge dem i samarbejdet med de forskellige professionelle Deltaget i NVIE sparringsseminar
1. kvartal 2017	litteraturstudier Analyser af observationer og interviews Følger familier, observationer og interviews Forskersparring Deltagelse i Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unges forskningsnetværk NVIE sparringsseminar	De første analyser er foretaget og der begynder at tegne sig mønstre over hæmmende og fremmede indikatorer og forældres og børns perspektiver. Der har været sparring med egen seniorforsker Forskerne har deltaget i Den

		<p>sociale diplomuddannelse, Børn og Unges forskningsnetværksdag</p> <p>Deltaget i NVIE sparringsseminar</p>
2. kvartal 2017	<p>Analysen af observationer og interviews afsluttes. Der udarbejdes de første indikatorer for hvad der har betydning for inddragelse af forældre og børn i det tværfaglige samarbejde og hvilken virkning det har</p> <p>Forelægges for styregruppen/ledere og medarbejdere</p> <p>Følger fortsat familier, evt. udskiftning</p> <p>NVIE sparringsseminar</p>	<p>1. udkast til katalog over hæmmende og fremmende indikatorer</p> <p>1. udkast til forældre og børneperspektiver</p> <p>Udkastene er fremlagt for kommunerne og det udsnit af ledere og medarbejdere, de ønsker, skal inddrages</p> <p>Deltaget i NVIE sparringsseminar</p>
3. kvartal 2017	<p>Følger familier, evt. udskiftning</p> <p>Der arbejdes fortsat med udkast til indikatorer</p> <p>Forskersparring</p> <p>NVIE sparringsseminar</p>	<p>Der har været sparring med seniorforsker</p> <p>Deltaget i NVIE sparringsseminar</p>
4. kvartal 2017	<p>Dokumentanalyser af sagsakter på de familier, vi følger med henblik på at opfange diskurser om forældre og børns perspektiver, rolle og placering i samarbejdet på tværs, hvor forældre og børn ikke nødvendigvis er med, men hvor samarbejdet er mere uformelt</p> <p>Følger familier, evt. udskiftning</p> <p>Projektet fremlægges på modul 3 og evt. modul 5 på Børn- og Unge diplomuddannelsen. De studerende giver feedback på foreløbige resultater ligesom de forholder sig til implikationer for praksis. (1 undervisningsdag).</p> <p>Underviserne på diplomuddannelsen fra UC Lillebælt og fra UC SYD inviteres til denne fremlæggelse</p> <p>Styregruppemøde med fremlæggelse af foreløbige resultater</p> <p>NVIE sparringsseminar</p>	<p>Der er udvalgt sagsakter til dokumentanalysen og der er udarbejdet analyseguide.</p> <p>Dokumentanalysen er i gang</p> <p>Der er afholdt en undervisningsdag på hhv. modul 3 og evt. modul 5 i forhold med deltagelse af undervisere på diplomuddannelsen fra UC Lillebælt og UC SYD</p> <p>Der har været styregruppemøde i begge kommuner og foreløbige resultater er fremlagt</p> <p>Deltaget i NVIE sparringsseminar</p>
1. kvartal 2018	<p>Dokumentanalyser af sagsakter fortsat</p> <p>Udarbejdelse af spørgeskemaer til forældre og børn, der har medvirket i møder i tværfaglige teams og/eller handleplanmøder i 2016 – 2017.</p> <p>Følger familier, evt. udskiftning</p> <p>Deltagelse i Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unges forskningsnetværksdag evt. med fremlæggelse af projektet</p> <p>NVIE sparringsseminar</p>	<p>Dokumentanalysen afsluttes</p> <p>Der er udarbejdet spørgeskemaer til familierne med udgangspunkt i de foreliggende data.</p> <p>Spørgeskemaerne er afprøvet og revideret</p> <p>Spørgeskemaundersøgelsen er tilrettelagt i samarbejde med kommunerne og er klar til afvikling</p> <p>Deltaget i NVIE sparringsseminar</p>

2. kvartal 2018	Spørgeskemaundersøgelse kører og opstart af analyse Afslutter de familier, som projektet har fulgt NVIE sparringsseminar	Spørgeskemaundersøgelsen er afsluttet og der er udarbejdet en guide til analyse af resultaterne Familierne afsluttes Deltaget i NVIE sparringsseminar
3. kvartal 2018	Spørgeskemaerne udarbejdes med udgangspunkt i de data, der foreligger på nuværende tidspunkt med henblik på at kvalificere spørgeskemaerne, så spørgsmålene kan være så præcise som muligt Spørgeskemaerne afprøves og justeres. Spørgeskemaundersøgelsen tilrettelægges i samarbejde med kommunerne Analyse af familieobservationerne og interviewene Sparring af seniorforsker Styregruppemøder i begge kommuner NVIE sparringsseminar	Der er udarbejdet spørgeskemaer til familierne med udgangspunkt i de foreliggende data. Spørgeskemaerne er afprøvet og revideret Spørgeskemaundersøgelsen er tilrettelagt og udført i samarbejde med kommunerne Analyser er i gang Der har været sparring med seniorforsker Der har været afholdt styregruppemøder i begge kommuner Deltaget i NVIE sparringsseminar
4. kvartal 2018	Analyser afsluttes og udarbejdelse af slutprodukter igangsættes. Skitser til slutprodukter fremlægges på modul 3 og evt. modul 5 på Børn- og Unge diplomuddannelsen. De studerende giver feedback på de resultater, der tegner sig ved afslutningen af projektet ligesom de forholder sig til implikationer for praksis. (1 undervisningsdag). Underviserne på diplomuddannelsen fra UC Lillebælt og fra UC SYD inviteres til denne fremlæggelse Projektet fremlægges og drøftes i UC følgegruppen NVIE sparringsseminar	Analyserne er færdige og der er udarbejdet skitser til slutprodukter, som er afprøvet på Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unges modul 3 og evt. 5 med deltagelse af undervisere på diplomuddannelsen fra UC Lillebælt og UC SYD Deltaget i NVIE sparringsseminar
1. kvartal 2019	Der afholdes et fælles seminar for de to kommuner evt. med deltagelse af de familier, vi har fulgt, med henblik på at drøfte, hvad resultaterne betyder for kommunernes måde at samarbejde med familierne på i det tværfaglige samarbejde og med henblik på at drøfte de endelige slutprodukter og designet af dem Arbejde med slutprodukterne: Forældres og børns perspektiver på tværfagligt samarbejde (kort rapport) Katalog over hæmmende og fremmende indikatorer for familierne i relation til samarbejde på tværs Best practice cases Undervisningsmateriale til Den sociale	Der er afholdt fællesseminar for kommunerne Deltaget i NVIE sparringsseminar

	diplomuddannelse, Børn og Unge Faglig artikel Deltagelse i forskningsnetværket for Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge NVIE sparringsseminar	
2. kvartal 2019	Afslutning af slutprodukterne og fremlæggelse for kommunerne NVIE sparringsseminar	Slutprodukterne er afsluttede og godkendt af Socialstyrelsen Deltaget i NVIE sparringsseminar

Forskningsinstitutioner/kommuner og institutioner

Vi er selv forskningsinstitution og de UC'er, der indgår i samarbejdet i forhold til sparring på projektet er forskningsinstitutioner.

NVIE, Nationalt Videncenter for Inklusion og Eksklusion hvor projektet er forankret, har faglige eksperter inden for inklusion, rummelighed, deltagelse, medborgerskab og empowerment på børne-, unge- og voksenområdet.

Vi udvikler viden og kompetencer i krydsfeltet mellem forskning og praksis i et tæt samarbejde med kommuner, regioner, professioner, bruger- og interesseorganisationer, professionshøjskoler og universiteter. Vi gennemfører i dag projekter og uddannelsesforløb i mange af landets kommuner og er desuden tilknyttet en række centrale styregrupper og netværk. www.nvie.dk

NVIE har egne forskere, en dr. pæd. og to ph.d.'er, hvoraf den ene deltager i projektet og den anden, Christian Quvang, har status af seniorforsker.

Projektet bliver en del af NVIE's eget forskningskvalitetssikringsprogram, som bl.a. indebærer, at projektet indgår i sparringsseminarerne, som favner alle forskningsprojekterne indenfor NVIEs område.

Til projektet er tilknyttet en følgegruppe med deltagelse af undervisere fra UC Lillebælt og UC Sjælland samt en post DOC forsker fra Aalborg Universitet, København, afdelingen for læring og filosofi. Følgegruppens opgave er at forholde sig til og give sparring på projektets design, analyser og mekanismer/indikatorer og oplæggene til slutprodukter. Følgegruppen mødes 3 gange undervejs i forløbet. Vi vil herudover tage kontakt til forskningsmiljøet omkring RUC, der beskæftiger sig med forældresamarbejde på folkeskoleområdet for at udveksle viden, metoder, inspiration og erfaring med dem.

I projektet indgår 2 kommuner, Esbjerg og Sønderborg (se tidligere). De har begge vist interesse i at anvende projektet som et udviklingsprojekt.

Projektet vil blive organiseret med en styregruppe i hver kommune. Med den vil vilkårene for det endelige samarbejde blive aftalt og projektet tilpasset den enkelte kommunes behov indenfor de rammer forskningsprojektet giver.

Som minimum vil kommunens rolle være at stille sig til rådighed for forskning og være formidlere af kontakt til familierne, samt organisere sig med en styregruppe, men projektet lægger op til aktiv deltagelse.

Anvendelse i uddannelsen

Beskriv og begrund inden for hvilket eller hvilke moduler/semestre på uddannelsen, projektet er relevant. Beskriv ligeledes hvilken ny viden inddragelsen af projektet vil give de studerende på de enkelte moduler/semestre. Beskriv ikke mindst hvordan projektet tænkes aktivt inddraget i undervisningen.

Begge uddannelser

Det tværfaglige samarbejde står centralt i både den sociale diplomuddannelse for Børn og Unge og i masteren for udsatte børn og unge. Det er en helt central del af uddannelserne. Dette projekt vil kunne tilføre uddannelserne viden om forældres og børns perspektiv på dette samarbejde. Denne viden vil kunne både ændre, målrette og kvalificere det tværfaglige samarbejde – og dermed indsatserne i forhold til udsatte børn og unge.

Det at indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig ansvar indenfor rammerne af en socialfaglig professionel etik.

Modul 3:

På modul 3 indgår elementer fra projektet centralt i modulet, idet projektet vil være med til at kvalificere stort set alle modulets elementer. Det vil forældrenes og børnenes perspektiv, roller og oplevelser i forhold til de forskellige indholdselementer, der kan kvalificere dette modul med en viden, der ikke foreligger på nuværende tidspunkt om virkning af det tværfaglige arbejde i forhold til borgerne. Det vil betyde at de studerendes færdigheder vil blive kvalificeret med børns og familiernes stemme. Man vil specifikt med dette projekt blive i stand til på en helt anden og mere kvalificeret måde kunne samarbejde med børn og familier og dermed kvalificere de konkrete indsatser i forhold til dem.

- Viden om og forståelse af sammenhængen mellem problemforståelse, metoder og metodevalg med henblik på undersøgelse, inddragelse, tidlig indsats og intervention i socialt arbejde med udsatte børn, unge og familier.
- Refleksion over metodevalgets betydning for praksis.
- Viden om og forståelse for dynamikken i tværfagligt samarbejde.
- Færdigheder
- Begrunde metodevalg og anvende metoder i socialt arbejde med udsatte børn, unge og familier.
- Mestre undersøgelses-, inddragelses- og intervererende metoder i socialt arbejde med udsatte børn, unge og familier.
- Kompetencer
- Refleksion over metodevalgets betydning for praksis.
- Håndtere tværfagligt samarbejde.

Modul 4:

På modul 4 indgår tværfagligt samarbejde som et centralt element af indholdsdelen i modulet og det forventes, at de studerende har færdigheder i at reflektere over magtforholdet mellem myndighed/leverandør og borger.

Dette forhold går dette projekt direkte ind og kvalificerer, idet det centrale udkomme af projektet vil være viden om, hvordan det tværfaglige samarbejde ser ud med børns og forældres blik og hvilke mekanismer, der er i spil i relationen. Magt vil være helt centralt i denne analyse.

Færdigheder:

Refleksion over magtforholdet myndighed/leverandør/borger.

De studerende på Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge kontinuerligt vil få del i projektets resultater og vil indgå som referencegruppe for projektet med henblik på at kvalificere projektets resultater og anvendelighed for og i praksis. Diplomuddannelsen udbydes i samarbejde med UC Lillebælt. Der vil indgå undervisere herfra i referencegruppen, således, at der etableres et forskningsmiljø omkring det konkrete udbud. Dette vil i praksis ske ved at projektet vil indgå i

undervisningen med 1 dag på hhv. modul 3 og modul 5. Denne dag vil undervisere med tilknytning til diplomuddannelsen ligeledes være inviteret, således at der kan skabes et fælles ejerskab til forskningsprojektet og forskningsprojektet kan profitere af deres input og feed back. PT har Esbjerg kommune et rekvireret Børn og Ungediplom forløb og Esbjerg kommune er en af de kommuner, der deltager i projektet. Det passer således, at dette forløb kan følge projektet fra deres 3. modul og resten af uddannelsen – og således også evt. vælge afslutningsprojekter i tilknytning til forskningsprojektet.

Forskningsprojektet vil derfor også indgå på 5. modul som modelprojekt, ligesom det vil indgå som modelprojekt på 5. modul på de åbne udbud.

Projektet vil indgå som en del af de projekter, der fremlægges og drøftes på forskningsdagen for master og diplomuddannelsen for udsatte børn og unge og dermed indgå i dette forskningsmiljø.

Kompetencer til de studerende og underviserne

Forskningsprojektet repræsenterer ny viden om børns, unges og forældres perspektiv på tværprofessionelt samarbejde og på det tværprofessionelle samarbejdes effekt i forhold til børn og unges livsbetingelser (se afsnittet om "NY Viden" under "Formål")

Projektet vil give underviserne kompetencer de ikke har i forvejen til at undervise på begge uddannelser. På det generelle niveau vil forskningsresultaterne om hvilken gevinst børn og unge har af tværprofessionelt samarbejde – her belyst både via børnene og de unge selv og via deres familier tilføre dem en forskningsbaseret viden, som de ikke har i dag – en viden som baserer sig på både kvalitative forskningsresultater som på kvantitative data fra en større population af børn, unge og familier.

På det specifikke niveau vil de undervisningsmateriale, cases, katalog over indikatorer og mekanismer, forældres og børns/unges perspektiver på tværfagligt samarbejde og den faglige artikel.

Slutprodukterne er planlagt således at de i så vid udstrækning som muligt er konkrete, let tilgængelige og instruktive for såvel undervisere som studerende at projektets resultater kan præsenteres og nyttiggøres og understøtter såvel det generelle som det specifikke kompetencebehov, som diplom og masteruddannelsen stiller underviserne overfor.

Se i øvrigt afsnittet ovenfor

Resultater og afrapportering

Projektet forventes at afklare:

1. Hvordan forældres og børns perspektiver indgår i samarbejdet på tværs mellem de professionelle og hvad deres plads, rolle og funktion er i samarbejdet
2. Hvad forældres og børns egen oplevelse/forståelse af samarbejdet er
3. Hvad forældres og børns ønsker til samarbejdet er
4. Hvilke mekanismer/indikatorer i samarbejdet på tværs, der virker hæmmende og fremmende i forhold til forbedring af børnenes livsomstændigheder? (inklusion i samfundslivet)

Projektet vil blive afrapporteret i en række slutprodukter, der har til formål at formidle projektets resultater så specifikt og tilgængeligt som muligt i forhold til målgruppen. Projektet afrapporteres således ikke i en rapport, men i en række mindre specifikke formater kaldet slutprodukter

Slutprodukterne er foreslået således, at de på bedst mulig vis lever op til, at de skal kunne anvendes i undervisningen på såvel Masteruddannelsen i udsatte børn og unge som på Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge

- Forældres og børns perspektiver på tværfagligt samarbejde (kort rapport)
- Katalog overhæmmende og fremmende indikatorer for familierne i relation til samarbejde på tværs
- Best practice cases
- Undervisningsmateriale til underviserne på Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge -som også kan anvendes af underviserne på til Masteruddannelsen, indeholdende en konkret vejledning om, hvorfor projektet er relevant for uddannelserne og på hvilke moduler undervisningen med fordel kan indgå
- Faglig artikel

Formidling

Projektet formidles på flere måder:

1. til studerende på diplomuddannelsen i Esbjerg kommune og på det åbne udbud i region Syddanmark (UC SYD og UC Lillebælt): Som en del af uddannelsen, således, at de studerende følger projektet og også har en rolle i forhold til afprøvning af materiale og i forhold til at give feed back på foreløbige resultater sammen med underviserne på de respektive moduler/uddannelsen. Der vil således være et netværk omkring uddannelsen/projektet.
2. Til undervisere på andre UC'er: Deltagelse i forskningsnetværket for Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge og fremlæggelse af projektet
3. Via følgegruppen til forskningsprojektet

Efter afslutning af projektet vil der blive udarbejdet forskelligt materiale til såvel studerende, undervisere og andre professionelle. (se ovenfor)

Dokumentation af aktiviteter – afrapportering af projektet

Projektet vil løbende blive afrapporteret til Socialstyrelsen på halvårlige statusrapporter. Aktivitets og tidsplanen, der også indeholder milepæle vil danne grundlag for denne afrapportering. Det vil således fremgå, hvordan projektet skrider frem og om de fastsatte mål i tids og aktivitetsplanen overholdes. Projektet vil løbende blive justeret i forhold til om projektets formål bliver opfyldt.

Projektet vil blive afrapporteret til Socialstyrelsen og projektets resultater vil blive præsenteret i følgende slutprodukter:

- Forældres og børns perspektiver på tværfagligt samarbejde (kort rapport)
- Katalog overhæmmende og fremmende indikatorer for familierne i relation til samarbejde på tværs
- Best practice cases
- Undervisningsmateriale til underviserne på Den sociale diplomuddannelse, Børn og Unge - som også kan anvendes af underviserne på til Masteruddannelsen, indeholdende en konkret vejledning om, hvorfor projektet er relevant for uddannelserne og på hvilke moduler undervisningen med fordel kan indgå
- Faglig artikel
- Projektets resultater vil ligeledes blive offentliggjort på såvel Socialstyrelsens hjemmeside (uddannelsens hjemmeside) som på UC Syds hjemmeside